

Lukion opiskelijahuoltosuunnitelma lukuvuodelle 2026-2027

Opiskelijahuollosta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013), johon on tehty hyvinvointialueuudistukseen liittyviä muutoksia lailla 377/2022. Lain tarkoituksena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta, ehkäistä ongelmien syntymistä sekä turvata varhainen tuki ja opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus.

Opiskelijahuolto toteutetaan oppilaitoksessa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskelijahuoltona sekä lisäksi yksilökohtaisena opiskelijahuoltona. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskelijahuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, siten kuin oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetään. Psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä vastaa hyvinvointialue.

Lain tarkoituksena on

- 1) edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;
- 2) edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;
- 3) turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;
- 4) turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;
- 5) vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Ylöjärven lukiossa opiskelijahuolto kuuluu koko oppilaitosyhteisölle ja sitä toteutetaan monialaisena yhteistyönä. Opiskelijahuollon toteuttamiseen osallistuvat tarpeen mukaan oppilaitoksen johto, opettajat, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, opiskeluhuollon palvelujen asiantuntijat, muu henkilöstö sekä opiskelijat, huoltajat ja muut yhteistyötahot. Opiskelijahuolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Arjen opiskelijahuoltotyö perustuu kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien aikuisten yhteistyöhön. Yksilökohtaista opiskelijahuolto toteutetaan luottamuksellisesti ja sitä koskevat salassapitosäännökset.

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevat opiskeluhuollon palvelut

Opiskeluhuollon kokonaistarvetta arvioidaan vuosittain yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä. Arvio perustuu opiskelijamäärään, opiskelijoiden hyvinvointia koskeviin kyselyihin, poissaoloja ja opintojen etenemistä koskeviin tietoihin, opiskeluhuollon toimijoiden havaintoihin sekä opiskelijoilta, huoltajilta ja henkilöstöltä saatuun palautteeseen. Arvion perusteella suunnitellaan opiskeluhuollon painopisteet, käytettävissä olevien palvelujen kohdentaminen ja tarvittavat kehittämistoimet.

Kuntatasolla opiskeluhuollon ohjausryhmässä tarkastellaan yhteistyössä hyvinvointialueen esihenkilöiden kanssa hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstöresurssien kohdentumista alueellisesti eri oppilaitoksiin. Tarkastelun tavoitteena on varmistaa, että yksilökohtaiset opiskeluhuoltopalvelut toteutuvat koko hyvinvointialueella yhdenvertaisesti ja yhdenmukaisin periaattein. Hyvinvointialue päättää yksilökohtaisen opiskeluhuollon työntekijäresursseista.

Lukiossa on saatavilla opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja. Opiskelija voi hakeutua kuraattorin tai psykologin vastaanotolle itse tai toisen aikuisen ohjaamana. Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat vapaaehtoisia. Terveystoiminta on tavattavissa päivittäin. Opiskeluterveydenhuollon lääkäri vastaanottaa ajanvarauksella, ja ajanvaraus tehdään terveydenhoitajan kautta. Opiskeluhuollon henkilöstön yhteystiedot löytyvät Wilmasta ja Ylöjärven lukion kotisivuilta.

2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukion toimintakulttuuria, ja sen suunnitelmallinen kehittäminen edellyttää johtamista, seuranta- ja arviointia ja monialaista yhteistyötä. Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijoiden ja koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kehitetään terveellistä, turvallista ja esteetöntä opiskeluympäristöä. Samalla edistetään mielenterveyttä, oppimista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistään syrjäytymistä. Oppilaitoksen henkilöstöllä on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Ylöjärven lukiossa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa suunnittelee, koordinoi ja arvioi yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä. Apulaisrehtori vastaa ryhmän koollekutsumisesta, toimii pääsääntöisesti kokousten puheenjohtajana ja vastaa aikataulun laadinnasta.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän kokoonpanoon kuuluvat apulaisrehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, lukiovalmentaja, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, opiskelijoiden

edustaja ja opettajien edustajat. Ryhmään voidaan kutsua tarvittaessa myös muita asiantuntijoita ja huoltajien edustajia.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään kerran periodissa ja laatii vuosittain toimintasuunnitelman, jossa kuvataan ryhmän käytännön toimet. Ryhmää johtaa apulaisrehtori.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä edistää opiskelijoiden hyvinvointia seuraavilla toimintatavoilla:

- säännölliset kokoukset lukuvuoden aikana
- kouluterveyskyselyjen ja muiden kyselyjen tulosten käsittely sekä jatkotoimien suunnittelu
- yhteistyö opettajien kanssa esimerkiksi terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen tukemisessa
- yhteistyö opiskelijoiden kanssa sekä opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen
- teemapäivät
- opiskeluhoitojen toimijoiden vierailut ensimmäisen vuoden opiskelijoiden oppitunneilla
- opiskeluhoitopalveluiden esittely vanhempainilloissa ja opettajien kokouksissa
- vuosittainen kouludemokratiapäivä

Opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttaa myös se, miten opiskelijat otetaan mukaan oppilaitoksen toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Opiskelijakunnan edustus voi osallistua sekä opettajien kokouksiin että yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokouksiin. Lisäksi opiskelijakunnan hallitus tapaa koulun rehtoreita säännöllisesti. Koko kouluyhteisön kysely- ja keskustelutilaisuudet vahvistavat avointa ja osallistavaa vuorovaikutusta.

Ylöjärven lukio tekee yhteisöllisessä opiskeluhoitossa yhteistyötä tarvittaessa alueen muiden toimijoiden, kuten nuorisopalveluiden, etsivän nuorisotyön, seurakunnan, lastensuojelun, poliisin ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa monialaista yhteistyötä ja sopia yhteisistä toimintatavoista opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä tekee yhteistyötä myös samalla kampuksella toimivan Tredun yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kanssa ja kokoontuu sen kanssa yhdessä vähintään kerran lukuvuodessa.

3. Yksilökohtainen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoitojen palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhoito, opiskeluhoitojen psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito. Yksilökohtaisen opiskeluhoitojen tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä ja oppimista, tunnistaa varhaisessa vaiheessa tuen tarpeita sekä järjestää

tarvittava tuki oikea-aikaisesti. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Opiskelijan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon opiskeluhuollon toteuttamisessa.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa, asioiden käsittelyyn liittyvistä menettelytavoista sekä tietojen käsittelystä. Yksilökohtainen opiskeluhuolto on vapaaehtoista.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskelijalla on mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä sen jälkeen, kun keskustelua on pyydetty. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun järjestetään samana tai seuraavana työpäivänä. Arvion kiireellisyydestä tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri).

Yhteydenottopyynnön henkilökohtaisen keskustelun saamiseksi voi tehdä opiskelijan lisäksi myös huoltaja tai muu henkilö, esimerkiksi opettaja. Jos yhteydenottoa ei tehdä yhdessä opiskelijan kanssa, opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tieto yhteydenotosta.

Opiskelijalla on mahdollisuus tulla terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Hoidon tarpeen arviointi ja sen pohjalta tarpeelliseksi todettu hoito järjestetään terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Opiskeluhuollon henkilöstön yhteystiedot löytyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen (pirha.fi) sivuilta sekä Ylöjärven lukion kotisivuilta.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti tarpeen mukaan opiskelijan tueksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön edustaja tai opiskeluhuollon edustaja, jolla herää huoli opiskelijan hyvinvoinnista. Koolle kutsuttavan ryhmän kokoonpano perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asian käsittely yksittäisen nuoren tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu opiskelijan suostumukseen tai, hänen ikänsä, kehitystasonsa ja asian laadun niin edellyttäessä, myös huoltajan suostumukseen. Tämä suostumus pyydetään monialaisen asiantuntijaryhmän palaverin alussa. Opiskelijan ja huoltajan suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavat yhteistyötahot tai opiskelijan läheiset.

Monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelystä laaditaan opiskeluhohtokertomus. Kertomukseen kirjataan opiskelijan asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot, kuten asian aihe, kokoukseen osallistuneet henkilöt, tehdyt selvitykset ja arviot, sovitut tukitoimet, jatkotoimenpiteet, vastuuhenkilöt ja seuranta sekä mahdolliset tietojen luovutukset.

Opiskeluhohtokertomus kirjataan opiskeluhoollon käytössä olevaan rekisteriin. Ylöjärven lukiossa monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksesta laaditaan Wilmaan muistio, johon kirjataan asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot. Muistio näkyy rajatuin käyttöoikeuksin kokoukseen osallistuneille henkilökunnan jäsenille sekä opiskelijalle ja hohtajalle lain ja opiskelijan antaman luvan mukaisesti. Jos kokoukseen osallistuu hyvinvointialueen työntekijöitä, he tekevät asian käsittelystä lisäksi tarvittavat kirjaukset omiin asiakas- tai potilastietojärjestelmiinsä.

Alaikäinen opiskelija voi käyttää opiskeluhoollon palveluja ilman hohtajansa suostumusta. Opiskelijan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja edellytystensä mukaisesti.

Alaikäinen opiskelija voi painavasta syystä kieltää hohtajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhohtoasian käsittelyyn. Hän voi myös kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja hohtajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei kiello ole selvästi hänen etunsa vastainen. Arvion alaikäisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon sosiaali- tai terveydenhoollon ammattihenkilö, kuten kuraattori, psykologi, terveydenhohtaja tai lääkäri.

Yksittäistä opiskelijaa koskevia opiskeluhoollon tietoja saa luovuttaa vain niille henkilöille, jotka osallistuvat kyseisen opiskelijan opiskeluhoollon toteuttamiseen. Opettajalla ja rehtorilla on kuitenkin oikeus saada opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan, luovuttaa toisilleen sekä antaa opiskeluhoollosta vastaavalle viranomaiselle sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Opiskeluhohtoryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Tällöin he voivat antaa asiantuntijoille ne salassa pidettävät tiedot, jotka ovat neuvon pyytämisen kannalta välttämättömiä, siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän hohtajiensa kanssa

Opiskeluhoollosta ja siihen liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan opiskelijoille ja hohtajille oppilaitoksen kotisivuilla, Wilmassa sekä vanhempainilloissa. Oppilaitoksen ja hohtajien

yhteistyön tavoitteena on tukea opiskelijan hyvinvointia, opiskelukykyä ja opintojen etenemistä.

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää erityisesti opintojen alkaessa sekä silloin, kun opiskelijan hyvinvoinnista, jaksamisesta, poissaoloista tai opintojen sujumisesta herää huoli. Kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien tehtävänä on havaita tuen tarpeita, ottaa asioita puheeksi ja ohjata opiskelijaa tarvittaessa tarkoituksenmukaisen tuen piiriin. Ryhmänohjaajalla on ensisijainen vastuu toimia yhteyshenkilönä opiskelijan, huoltajien ja oppilaitoksen välillä.

Yhteistyötä tehdään opiskelijaa arvostavalla ja vuorovaikutteisella tavalla. Yhteistyön käytännön muotoja ovat esimerkiksi huoltajille suunnatut kotiväenillat, ryhmänohjaajan tarjoamat keskusteluvartit, Wilman kautta tapahtuva tiedottaminen ja viestintä, puhelin- ja sähköpostiyhteydenotot sekä tarvittaessa erikseen sovittavat tapaamiset opiskelijan, huoltajan ja oppilaitoksen edustajien kesken. Yhteistyön toteuttamistapa valitaan tilanteen ja asian laadun mukaan siten, että se tukee opiskelijan hyvinvointia, opintojen etenemistä ja oikea-aikaisen tuen järjestymistä. Sujuvaa yhteistyötä tukee myös myönteinen yhteydenpito opiskelijan arjen, vahvuuksien ja onnistumisten yhteydessä.

Alaikäisen opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa toimittaessa otetaan huomioon opiskelijan ikä, kehitystaso, mielipiteet ja toivomukset sekä opiskeluhuoltoa koskevat salassapito- ja tiedonsaantisäännökset. Täysi-ikäisen opiskelijan asioita käsitellään ensisijaisesti hänen kanssaan, ja tietojen antaminen huoltajalle perustuu pääsääntöisesti opiskelijan suostumukseen.

5. Muut opiskeluhuoltosuunnitelman osat

Muut opiskeluhuoltosuunnitelmaan kuuluvat osat löytyvät Ylöjärven lukion kotisivuilta osoitteesta ylojarvenlukio.fi tai opintotoimistosta.

- Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen (alisivu poissaolot ja lisäksi tarkempi ohjeistus poissaolojen ehkäisemiseen, seuraamiseen ja poissaoloista ilmoittamiseen)
- Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen (järjestyssäännöt, opetussuunnitelma, turvaopas)
- Toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä (osa opetussuunnitelmaa)
- Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (erillinen suunnitelma, löytyy koulun kotisivuilta)
- Yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (lukion turvallisuuskansio, ei löydy internetsivuilta)

6. Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opiskeluhooltosuunnitelma kuvaa lukiossa ne opiskeluhoollon toteuttamiseen liittyvät periaatteet, toimintatavat ja toimenpiteet, jotka on yhteisesti sovittu. Suunnitelmasta tiedotetaan opiskelijoille lukuvuoden alussa, huoltajille vanhempainilloissa sekä oppilaitoksen kotisivuilla.

Suunnitelma päivitetään vuosittain lukuvuoden työsuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Päivittämisestä vastaa lukion yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä.

Opiskeluhoollon tavoitteiden toteutumista seurataan lukuvuosittain. Seurantaa varten opiskeluhooltoryhmä kokoaa ennalta sovittuja tietoja esimerkiksi kyselyistä ja muista arviointia tukevista lähteistä. Lukuvuoden viimeisessä opiskeluhooltoryhmän kokouksessa käydään arviointikeskustelu, jossa käsitellään opiskelijoilta, huoltajilta ja henkilöstöltä saatua palautetta sekä arvioidaan opiskeluhoollon asiantuntijoiden, kuten kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan, yhteistyön toimivuutta ja käytettävissä olevia resursseja. Arvioinnissa saatua tietoa hyödynnetään seuraavan toimintakauden suunnittelussa ja toiminnan kehittämisessä.